

Bogdán László

Ott túl, nem messze, már egy másik világ volt

*„Engem, mint egy folyót,
Nehéz idők utamból eltereltek,
Kicserélték az életemet. Másik
Mederben zúg, a régit elkerülve,
A magam partjait nem ismerem.”
(Anna Ahmatova: Az ötödik elégia)*

*Setét Viola, Kátó Sándor, Técsy Sándor,
Váraai Bejer László, Mózes Attila és Egyed Péter emlékére*

46. A tükörlidérc

dolce stil nuovo

*Ó, hogy elsuhant minden. Zuhogott évrre év.
Vegzáltak és besúgtak. Ködbe veszett a rév.
Süllyedt kísértethajónk erdélyi tengeren.
Elvesztek mind a társak, már mindenki idegen.
Holnapra tört arcunk is vodka tükrébe vész.
Lamentálunk. Kitartunk. Elmenni is nehéz.
És hová húzhatnánk el? Kibicsaklik az élc.
Friscóba? Firenzébe? Tükrünkben a lidérc
Fityiszt mutat röhögve, s mi várjuk a csodát:
Gróf Rettegít, Danit, Baászt, Sziszt, Elődöt, Zsigát.
Hómezőn vadlúd, vadnyúl. Vissza is jöhetnének.
Tátongó képkeretben salto mortale – végzet.
Idézetek, tanulság, szerelmek, könyv, gyerek...
Ha mit még hátra hagyunk. S ha lesz majd még kinek*

47. A démon válla fölött még visszaszól

Maszkok. A kétkedés labirintusai. Kati óhaja.
Meztelen arcom. Puszták. Sóhaj. A tenger moraja.
Évi nevetése. Csikkek. Vodkák. Rulett csend.
Dübörgés. Viola zöldje. Unikornis. Lent, mint fent.
Sziszegés. Felhőcápák. Vad hieroglifák.
Kísértetek. A démon válla fölött visszaszól. Élő libák.
Az a gágogás. Az a szívemnek forduló dárda.
szemükből. Varjak. Hámló falak. Apácázárda.
Olvasót pergetek. Előző életemben boldog-
talan apáca. Vigyázz, int a démon. A dolgok, ó, a dolgok.
Szállhatsz. Foroghatsz. Bármit tehetsz. Kiabálhatsz.
Térdelő lány a sarokban. Rácsok árnyéka arcán.
Imádkozik. Átkozódik. Szavak vermébe hullván
Mereng. Delirálsz. El is mehetsz, vagy várhatsz.

48. A démon elfordul

Mivel ittam is és lábon elhúztam,
végig azt is hittem, hogy megúsztam,
de azóta se ér véget az éjjel.
Hajnali kakas, amint kukorékol,
tudhatjuk már: elég volt a jóból.
Múlhatna már, múlhatna az éjjel.
De ha meg nem gyógyulok reggelre,
gondolkodhatok: meddig? Hova, merre?
Telíteni lehetne szenvedéllyel,
tovább baktatva, nem is nézve széjjel,
hogy múltjon el már, haljon meg az éjjel.
Hátam megett ott szobrozik a másik.
Ki tudhatná igazán, mire vágyik?
Unottan fordul el a démon. Asít.

49. Hazafelé

„Igen – lép közelebb Attila,
most ő van itt, de hova tűnt Viola? –,
én tényleg végig azt hittem,
hogy lábon fogom elhúzni!
Hogy megúszom.

Sok mindennel így vagyunk.
Te sem fogod megúszni, ne félj!
Mi ott lebegünk. Várunk!
Alakja foszforeszkálva tűnik a semmibe.
A lombkatedrálisokban erősödik a zúgás,
Fénycsíkok jelzik, közeledik a hajnal.
Megfordulok és elindulok kifelé a sötét erdőből.
Még nem jött el az idő, hogy átmenjek.
Még nem jött el,
De eljön-e valaha egyáltalán?
Visszanézek.
A fák mint őrkatonák szobroznak
a feltámadó fényben.
Aranykezűkkel intenek is, de nem nekem.
Igen, ott túl, nem messze,
már egy másik világ volt.
Ahol zajlott a másvilági parti.
Ahol számontartanak, várnak rám,
De elérhetek-e valaha oda?
A tisztáson váratlanul megjelenik Péter.
Mondtam, amikor utoljára
beszélhettünk telefonon,
hogy elmegyek ebből a világból, Lacuskám,
de még nem tudtam akkor, hogy hova.
Valahol hiba csúszott a számításba.
Valamit nem kalkuláltam be,
valamire nem gondoltam,
valamit nem gondoltam végig,
valamit figyelmen kívül hagytam,
s már nem lehet korrigálni.
Elmehettem volna hamarabb is,
néz rám jelentőségteljesen, érted!
Amikor a Kurszk bemutatóján
Moszkovában sétáltattunk, ismeretlen férfi követ,
oda is jön hozzánk,
menjünk vissza a hotelbe, figyelmeztet,
itt, most veszélyben vagyunk,
de nem részletezte, hogy mégis,
milyen veszélyben,
kik akarnának megtámadni és miért?
Forgatott az örvény, beindult az időlift.
Bukarest vagy Tusnádfürdő,
ahol, ma sem tudom miért,
leszálltam a vonatról. Éppen
Szentgyörgyről jöttem, nem is tudtam

mit akarok én itt, fáradt voltam,
 aludni szerettem volna, lazítani.
 Fény derengett a benzinkút melletti
 szálló ablakai mögött, bementem,
 a bárpult mögött álló nő
 kedvetlenül pillantott rám,
 kértem valami italt, gondolkodni kezdtem,
 s ekkor váratlanul testes milicista lépett mellém,
 „Ba... flacaule... ce cauti aici...
 Ia da buletinul, ba!”¹
 Átadtam közöltem szállást keresek,
 Itt szeretnék aludni.”
 „Vrei sa dormi aici, he...asa deodata...
 sunt frumosi muntii nostri...
 te-ai ratacit si chiar aici...asa deodata...
 na ia sa...”² Erre egy magas, tréningruhás
 férfi lépetta?” mellénk.
 „Lasa-l ba, nu vezi ca e artist.”³
 Erre a milicista, amekkora volt,
 akkorát lépett is le. Megkérdeztem
 újdonsült pártfogómat, kicsoda is ő,
 nevetett, asztalukhoz invitált.
 „Sint de la Echipa de Baschet
 F. C. Bihor, sau, ma rog,
 Armatura Zalau, cum vrei tu...”⁴
 Körülnéztem. A sportolók
 hangtalanul nevettek,
 kék szemük villogott,
 mellém libbent egy ugyancsak
 edzőruhás Delilah. „Simpaticule,
 te-ai ratacit –ce vorbesc, artistule,
 ce dragut baiat.”⁵ Akkor nem féltem,
 most sem, Moszkvában,
 hát mitől is félhettem volna?
 De megkértem vendéglátóimat,
 mégiscsak halasszuk el egy nappal
 a pétervári utazást, elfáradtam.
 Hosszú volt az út,
 Reggel hallottam a tévében,
 hogy bomba robbant azon vonaton.
 Buborékká válhattam volna én is,
 akár a hőseim, az orosz tengerészek
 Akkor pontosan jelzett a műszer.
 Nem, nem láttam előre a jövőt,
 de rossz előérzetem volt.

*Ha tudtam volna, hogy mi következik,
talán mégis felülök a vonatra,
de erről nem most,
ne mindig mindent idő előtt,
ne mindig mindent elsietve!
Voltak élményeink, a Murgó, emlékszel?*

Jegyzetek

- 1 *Hej, legény, mit keresel itt... Addsz a buletined, hej..." (román)*
- 2 *Itt akarsz aludni, hej... így hirtelen... szépek a mi hegyeink... eltévedtél, és éppen itt... így hirtelen..." (román)*
- 3 *Hagyjad, nem látod, hogy művész?" (román)*
- 4 *A F.C Bihar kosárlabdacsapatától vagyunk, vagy ha akarod, az Armătura Zalăutól..." (román)*
- 5 *Kedveském, eltévedtél... mit beszélek, művészkém...milyen szép fiú!" (román)*

50. Uzonka, nyár, kutyák I.

*A Murgón, harmincnyolc esztendeje
hörgő juhász kutyák fogtak körül.
Sajtért indultunk az esztenára,
nem találtuk a pásztort.
A dögök megszegve minden szabályt
(vagy éppen erősítve?)
fogukat csattogtatva zúdultak felénk,
tágra nyílt szemükben villódzott
a személytelen gyűlölet.
Csaholtak, vicsorogva védték a területük.
Kiűzni a betolakodókat.
Ez volt a dolguk, és nem is kevés!
Egymásnak vetett háttal markoltuk a botot.
„Az orrukra üssél. Ez az érzékeny pontjuk.
Esélyünk így sincsen sok.
De meg nem adhatjuk magunk.”
És rohamoztak máris mindenfelől.
Éreztük ázott bundáik bűzét.
Egy borjú nagyságú eb közelített meg,
amikor az eszténa mellett megjelent
az ásítózó pásztor és fűttye leállította őket.
Lesunyt fejjel, restelkedve kullogtak el.*

51. Uzonka, nyár, kutyák II.

A véletlen játéka, másodszer

*Uzonkán, régi nyáron hörgő juhászkutyák
fogtak körül. Megszegve minden törvényt, szabályt,
vagy épp érvényesítve? Heten jöttek felénk.
Láttuk égő szemükben az acsargó veszélyt.
Nem tettek mást, csak védték saját területük.
Csaholva viczorogtak, lesunyva nagy fejük.
Egymásnak vetett háttal markoltuk a botot.
„Az orrukra üssetek, védjétek magatok.
Esélyünk nincs. Igaz. De meg nem adjuk magunk.
Ne mondhasssa senki, hogy beszariak vagyunk.”
Rohanva jönnek nekünk. Villog a foguk.
Borjú nagyságú zúdul. És bot csattan fején.
Véres szemébe vész remény, csalóka fény.
Látjuk árnyát a hegyen, amint messzire fut.*

52. Totálbrutál

*Igen, történeteink mindig
több irányba evoluáltak,
Te mindig azt kérdezted tőlem,
állhatatos makacssággal, ami nem
volt jellemző rád, hogy igen a véletlenek,
de mi a véletlen?
Talán akkor azt a találkozást, tudod,
Akkor (mikor?) Soha többé
nem térnek vissza azok a beszélgetések,
azok az alkonyi utcák,
azok a hóemberek, a Szamos-parton,
azok a szürke ruhás, kék szemű férfiak,
akik állandóan szembejöttek velünk, elkerültek,
de feltűntek megint, s te megint
és újult erővel kérdezted mi a véletlen,
tudta-e a filozófia, a pszichológia,
a szociológia, a behavioristák,
a strukturalisták, a marxisták,
az egzisztencialisták, az anarchisták
definiálni a véletlent?
De talán nem is ez a lényeg,
hanem a totalitarizmus,
igen, minden kontextuális,
csak hogy ez a kontextus a totálbrutál.”*